

Příloha k protokolu o SZZ č.
FF JU v Č. Budějovicích
Vysoká škola:

Martina Vašáková
Jméno:
Estetika
Obor:

Ústav estetiky a dějin umění

Vedoucí bakalářské práce

Datum odevzdání posudku: .6. 6. 2014.....

Mgr. Martin Kaplický, Ph.D.
.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Psychická distance a smích na divadle

.....
(téma)

Martina Vašáková si pro svou bakalářskou práci zvolila velice zajímavé a přínosné téma. Cílem práce je prozkoumání role, jakou hraje smích v estetickém prožitku a především pak v divadelní komedii.

V jádru textu stojí otázka, kterou vyvolává již klasický text Edwarda Bullougha „*Psychická distance*“ jako faktor v umění a estetický princip, ve kterém autor formuluje velice vlivnou koncepci estetického postoje. Vašáková si všimá, že Bullough ve svém textu zmiňuje, že smích je fenoménem, který je charakteristický pro jeden z uměleckých druhů – komedii, současně však o smíchu tvrdí, že má tendenci, skrze tzv. pod-distancování vytrhnout recipienta z distancovaného a tedy i estetického postoje. Právě tato Bulloughova poznámka tvoří jádro bakalářské práce Martiny Vašákové, protože vyvolává další otázky, které již sám Bullough nerozpracoval. Můžeme se totiž ptát: Čím přesně smích ohrožuje udržení estetického postoje? Pokud smích může být součástí uměleckého druhu komedie, čím se takový smích liší od smíchu, který estetickou povahu nemá? Za jakých podmínek, může být smích součástí estetického prožitku?

Na základě spíše vedlejší Bulloughovy úvahy se tak Vašáková otevírá celé pole otázek tematizujících hraniční momenty estetické zkušenosti. V první části své bakalářské práce proto autorka velice pečlivě a přesně představuje jádro Bulloughovy koncepce a její hlavní rysy navíc úspěšně nasvětluje komparací s texty dalších autorů jako je Roman Ingarden nebo Ortega y Gasset. Díky této metodě dochází již v první části práce k zajímavým postřehům. Na straně 20 autorka například dovozuje, že psychická distance, má-li probíhat způsobem, který popisuje Bullough, není stavem, na který se můžeme předem plně připravit, ale má procesuální povahu, která se projeví teprve v rámci konkrétní estetické zkušenosti.

Druhá část práce je již věnována problematice komedie a Vašáková zde oprávněně upozorňuje, že Bullough považuje komedii za hraniční typ umění především proto, že se pohybuje na hranici mezi estetickým prožitkem a pouhou zábavou. Smích přestává být vyjádřením pouhé libosti, a stává uměleckým fenoménem, pokud můžeme mluvit o tzv. distancované směšnosti neboli humoru. Vašáková upozorňuje, že právě tento pojem je pro Bullougha klíčový při rozlišování mezi komediemi, které jsou pouhou zábavou a komediemi, které můžeme považovat za umění. Při hledání hlavní charakteristiky komedií, které vykazují takto pojatý humor, Vašáková vyvozuje, že rozlišení těchto komedií musíme hledat ve způsobu, jakým je směšnost zakomponována do celkového významu představení. Umělecké komedie pak podle Vašákové bude charakterizovat, že směšná situace zde není cílem sama o sobě, ale směřuje k otázce po smyslu dané situace v

celkovém významu díla. Slovy Jana Mukařovského bychom mohli říci, že se podílí na sémantické energii daného díla.

Bulloughovy teze pak autorka dále rozvíjí pomocí úvah, které formuloval Henri Bergson. V této souvislosti upozorňuje, že i Bergson považuje komedii za hraniční případ umění, na rozdíl od Bullougha však nezdůrazňuje hranici mezi pouhou zábavou a uměním, ale hranici mezi estetickou a etickou rolí komedie a smíchu. I v této části textu, autorka pouze nerezumuje názory autora, ale kreativně je propojuje s dříve uvedenými tezemi. Tento sympatický rys se pak prolíná celou bakalářskou prací.

Abych však jenom nechválil. Na straně 45 autorka dochází k oprávněnému tvrzení o nezbytnosti distancované podoby smíchu: „Musí nám být přeci dovoleno reagovat na umění širokou škálou estetických reakcí, a smích je, jak jsme snad ukázali, jednou z nich. Upozorním ale ještě jednou, že tato zčásti estetická reakce se může projevit i v mimoumělecké oblasti, stejně jako se při sledování umění můžeme zasmát i neesteticky a nedistancovaně.“ Autorka tedy připouští existenci distancovaného smíchu i mimo umění. V závěru celé práce však v souvislosti s distancovaným smíchem mluví pouze o vyšších komediích. Jaký rys by tedy podle autorky měl distancovaný smích v mimoumělecké oblasti? Tento moment by se mohl stát předmětem obhajoby.

Celkově bakalářskou práci hodnotím jako vysoce kvalitní a doporučuji ji k obhajobě.

výborně

Návrh na klasifikaci bakalářské práce:

.....
podpis vedoucího bakalářské práce

Českých Budějovicích

7. 6. 2013

V dne

Stupeň kvalifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte